כיון דאמר מר. לקמן בשמעתין גבי אמרו לסופר ויכתוב ולפלוני

גזרינן. ושמואל לית ליה דרבי ירמיה דאמר חתם סופר שנינו אלא

כר׳ יוסי ולא איירי מתני׳ בחתימת

סופר כלל ובין לרבי יוסי ובין לר׳

מאיר כשרה החתימה ושמואל לית

ליה דרב חסדא דאמר רבי יוסי היא

וכתבש סופר ודברי הכל היא: דלמא

אמר להו. אתם חתומו ואמרו לפלוני

ותעשה ואי מכשרת חתימת סופר

בגט אזלי הני סהדי ומחתמי לסופר

משום כיסופא: הניחא למ"ד כו'.

פלוגתא היא לקתן בשמעתין: אלא

ר' יוםי פרפי אמר כו'. אלא ודאי

שאמר לשלשה תנו בין שאמר אמרו

פסול והנך אמוראי דאמרי לקמן

. מעשה ולא מעשה אליבא דרבי מאיר

פליגי דלרבי יוסי פסול לגמרי ואיתא

לדרב חסדא דהא דקתני חתם סופר

כשר רבי יוםי היא דליכא למיחש שמא

שליח לוה ולא בעל: ושמואל. דאמר

לעיל הדבר לריך תלמוד דאי כתובו

כתב (ה) ידו הא כתב הגט נעשה

כאומר אמרו וכשר: סבר לה כרבי

יוםי בחדת. דחמר שמוחל הלכה

כרבי יוסי היכא דלא אמר אמרו:

ופליג עליה. באומר אמרו: נמוקו

עמו. י פירושו עמו לתת טעם לכל

דבריו שהיה מיישב את דבריו: חכם

וסופר. כדאמרינן במסכת סוטה (דף כ.) אמרתי לו לבלר אני: חכם

לכשירלה. כשהיה רולה להיות מתון

ומתיישב בדבריו היה חכם: גל של

אגווים. מפרש באבות דר' נתן

(פ׳ יח) מה גל של אגחים אדם נוטל

אחת מהן והם נקבצות ונופלות זו על

זו כולן כך ר' טרפון בא תלמיד

ושאלו דבר היה מביא לו ראיה מקרא

מדרש משנה הלכה ואגדה הכל יחד:

חנות מיוזנת. יינה מוכן בה תמיד

שאין החנוני לריך לומר ללוקחין

המתינו ואביא לכם יא כך נצרך אדם

ללמד מפיו מזומן לו ותלמודו ערוך

בפיו: אולר בלום. כך מפורש באבות דרבי נתן למה היה ר' עקיבא

דומה לעני שנטל קופתו ויצא לשדה

מלא שעורים קלר ונתן בה מלא

חטין נתן בה וכן פולים וכן עדשים

וכשבת לביתו בירר כל מין ומין

לעצמו כך ר"ע כשלמד מרבותיו שמע

םה א ב ג מיי' פ"ב מהל' גירושין הל"ו

סמג עשין נ טוש"ע אה"ע

סי׳ הכ סעי׳ ד וע״ם

ד [טוש"ע חו"מ סימן סו

םז.

ם״ל ר׳ ישמעאל ב״ר (**ל** יוסי, ב) [אבות דר' נתן פי"ח ע"ש כמה שינויים], ופלוני ויחתמו כשר הגט אבל לא תעשה: לא שכיחא. הלכך לא ג) וכשמפתח שפתיו הוא ערך חנות], כ) ויבמות מט. ממתן, ש) ריכמות מס. בכורות כג: עירובין , ו) [עירובין נא. סב:], ו) [עירובין נא. בכורות לז.], ו) ברמב״ן גורס רבי ע"ש, ח) יבמות כה:, ט) מכאן עד הסוף . נוסף ע"פ מהרש"ל ועי ויכתוב דבהא אמרי׳ לקמן כשר רש"ר, י) [בעירובין ניו. פרש"י נימוקו נים וקו דבר ישר כקו המשקולם], ישר כקו המשקולם], אדם לילמוד מפיו מיד היה מומן, יב) בשטמ״ק מגומן, יג) בשטמ״ק שגורין, יג) בשטמ״ק מפסיקות, יד) [אבות דר" נתן פי"ח], טו) בדפו"ר לא הרבה תלמוד כשאר חבירו רבי יוסי תרתי אמר לפסולא בין אכט מכתו לכל מה, עו) [ע' מוספת ב"מ קג: ד"ה בלמא], יו) [וע' רשב"ם ב"ב נח. לפלוני ויכתוב ופלוני ופלוני ויחתמו

> גליון הש"ם תום' ד"ה חכם כו' וכי

ד"ה לאולר וכו"],

האי גוונא אמרינו כו'. ע'

הוהות הר"ח (h) רש"י ד"ה ושמואל וכו' דאי כתובו כתב ידן הוא הא כתב:

> לעזי רש"י קלושיי"א [קלושי"ץ].

מוסף תוספות

א. אמר לשנים אמרו לסופר ויכתוב ואתם רשב״א. חתומו. למגזר מידי. תוס' הרא"ש. ג. אוצר בלוס, מינין הרבה מעורבין בתוכה ביחד. רשנ״ס ב״נ נת. לאולר. ד. כמו ה. כשמעידים שקר.

לשנים תנו הרי אלו יכתבו ויתנו דברי ר' מאיר ויש לומר דלר' מאיר כיון דחתם סופר פסול הו"ל כאומר אמרו לסופר ויכתוב ואתם חתמו והרי אלו יכתבו היינו יחתומו ואם תאמר אכתי היכי קתני הרי אלו יכתבו ויתנו לכתחלה למאי דאמר בסמוך א הא נמי כשר ולא תעשה

ותירך רבינו תם דמשום דאמר לשלשה שהוא לכתחלה ב נקט האי לישנא דיכתבו ויתנו אי נמי הכי קאמר אם באו לקיים שליחותם יכתבו ויתנו בעלמן דאי אמרי לאחריני ועבדי אפי׳ דיעבד לא מהני אי נמי דזימנין ולפלוני ופלוני ויחתמו. לא דמי לעד מפי עד דהני מילי כששמעו מפי דכתב סופר ועד שנינו ואתיא אפי׳ כרבי מאיר ומכל מקום לריך לומר חבם לכשירצה. יותר מר"מ ודילמא ר' מאיר חריף

חבות מיוונת. לשון מון ואית דגרסי מווינת לשון זיון: פיו בלום ורגליו מבולמות בבכורות (מ:) ואית שי דגרסי בסמ"ך ג כמו בבראשית רבה (פ' כ"ח) משל ומעורבין יי: דיבורא אמרי מעשה לא עבדי. והא דאמרינן מיאנה או שחללה בפניו ישאנה מפני שהוא ב"ד ופריך בגמרא טעמא דב"ד הא בי תרי לא והתניא עדים החתומים חכמים כו׳ ומאי קושיא לישני דיבורא אמרי מעשה לא עבדי כדאמר הכא דהתם לא הוי אלא דיבורא שאומר שמיאנה או שחללה ויש לומר כיוו . דהתם על ידי דיבוראה נגמר הדבר שע"י כך ניסת לשוק מעשה גמור חשיב ליה אבל הכא אין נגמר על ידם ואינו אלא דיבור בעלמא:

הדרן עלך האומר התקבל

כתב סופר וחתם עד כדאמרינן בהמגרש (לקמן דף פו:) ולא מוקי לה אמרו לסופר ויכתוב ולפלוגי ופלוגי ויחתמו ומשום כיסופא דסופר חיישי ומחתמי חד מהנך מהדי וסופר בהדייהו ובעל לא אמר הכי כיון דאמר מר כשר ולא תעשה כן בישראל לא שכיח וליחוש דילמא אמר להו לבי תרי אמרו לסופר ויכתוב ואתם חתומו ואזלי הגך משום כיסופא דסופר ומחתמי ליה לסופר בהדי חד מינייהו ובעל לא אמר הכי אמרי הא נמי כשר ולא תעשה הוא הניחא למ"ד כשר ולא תעשה אלא למ"ד כשר ותעשה מאי איכא למימר אלא רבי יוםי אתרתי אמר ושמואל סבר לה כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא גופא אמר שמואל אמר רבי הלכה כרבי יוםי דאמר מילי לא מימסרן לשליח אמר לפניו ¢ר"ש ברבי מאחר שר"מ וחנינא איש אונו חולקין על רבי יוסי מה ראה רבי לוְמר הלכה כר' יוסי אמר לו שתוק בני שתוק לא ראית את ר' יוםי אילמלי ראיתו נמוקו עמו דתניא יאיםי בן יהודה היה מונה שבחן של חכמים ר"מ חכם וסופר ר' יהודה חכם לכשירצה ר' מרפון גל של אגוזין ר' ישמעאל יחנות מיוזנת ר"ע אוצר בלום ר' יוחנן בן נורי קופת הרוכלים רבי אלעזר בן עזריה קופה של בשמים סמשנת ר' אליעזר בן יעקב קב ונקי יוסי נמוקו עמו רבי שמעון מוחן הרבה ומוציא קימעא תנא משכח קימעא ומה שמוציא אינו מוציא אלא סובין וכן אמר ר"ש לתלמידיו בניי שנו מדותי שמדותי תרומות מתרומות מידותיו של ר"ע גופא אמר לשנים אמרו לסופר ויכתוב ולפלוני ופלוני ויחתמו אמר רב הונא אמר ״רב כשר יולא תעשה זאת בישראל אמר ליה עולא לרב נחמן ואמרי לה רב נחמן לעולא מאחר דכשר אמאי לא תעשה זאת בישראל א"ל חיישינן שמא תשכור עדים ומי חיישיגן יוהתניא עדים החתומין על ישדה מקח ועל גם יאשה לא חשו חכמים לדבר זה מעשה לא עבדי דבורא קאמרי אמר לשנים אמרו לסופר ויכתוב ואתם חתומו רב חסדא אמר כשר "ולא תעשה רבה בר בר חנה אמר כשר ותעשה רב נחמן אמר כשר ולא תעשה רב ששת אמר כשר ותעשה רבה אמר כשר

סעיף כא]: ה [מיי׳ פ״י מהל׳ גירושין הט״ז שו״ע אה״ע סימן יב דתעשה אפי׳ לכתחלה כגון בשעת הדחק: אמרן לסופר ויכתוב עדים שפלוני לוה מפלוני מנה שלא נמסרה עדות לאלו המעידים אלא בפני הראשונים אבל כאן עיקר עדות לא נמסרה אלא לאלו והראשונים הם שלוחי הבעל שמצוה לאלו לעשות לה גט: לא שביחא. פירש בקונטרס לשמואל אית ליה בפ׳ בתרא (לקמן ד׳ פו:) נמי אליביה דלא שכיחא דמתחילה לא הקשה אלא מכח דלא מסתברא דפליג שמואל אדר׳ ירמיה ורב חסדא:

> ומקשה ור' יהודה מתון ומסיק ° וכי האי גוונא אמרינן בסוף הוריות (,7 77)

בלום. בקונטרס גרים במ"ם כמו למלך שהיו אולרותיו בלוסים ד וחתומין סוף פרק ב' דיבמות (דף כה:) גבי על שדה מקח ועל גט אשה לא חשו

ואיכא דבר מקרא מרבותיו ואחריו הלכה ואחריו מדרש ואחריו אגדה נחן לבו לחזור עליהן ולגורסן עד שהיו ים סדורין בפיו ולא אמר אלמוד מקרא לעצמו מדרש לעצמו אבל כשנעשה חכם גדול עשה כל החורה מטבעות מטבעות סידר מדרש סיפרי וסיפרא לבדן ושנאן לעצמן לחלמידיו והלכות לעצמן ואגדות לעצמן. ונראה בעיני אולר בלום סגור מסגירות לבדן מחיצות יג' מחיצות כמו שעושין בתיבות גדולות ליתן חטין מכאן שעורין מכאן עדשים מכאן כמו פיו בלום ורגליו מבולמות בבכורות (דף מ:) קלושי"א בלע"ז: **קופת הרוכלים.** מפרש התסיף מה רוכל זה שבא לעיר שואלין ממנו אפרסמון עמך אומר הין פלייטון עמך אומר הין קנמון עמך אומר הין כך נלרך אדם לשאול דבר במקרא משיבו וכן בגמרא וכן במדרש וכן באגדה. ואין שבח זה דומה לשל ר"ע שנתן לבו תחילה ולמד הכל מבולבל ואח"כ סדרן: **קופה של בשמים.** דומה לקופת הרוכלין אלא שהרוכל מתוך שאומנתו לכך מרבה מינין יותר וקושר כל אחד בלרור לבדו להיות מזומן לשואלו: קב ונקי. שיי לא לימד הרבה כשאר חבריו אלא מה שאומר בבית המדרש נקי הוא שהלכה כמותו לעולם: **טוחן הרבה.** שנה הרבה: **מוליא קימעא.** מפרש ליה: סנא משכח קימעא. מחלמודו: ומה שמוליא אינו מוליא אלא סובין. מה ששכח מחלמודו לא שכח אלא דברים שלא נראו שהלכה כמותן: שנו מדוסי. למדו חורתי: שמדוסי סרומום מסרומום מדוסיו של ר"ע. בחרתים ותרמתים מתוך עקרי משניותיו של ר"ע והיינו ברירה אחר ברירה: שמא סשכור עדים. לכך שיאמרו בשם בעלה לסופר לכתוב ולעדים לחתום: לא הששו חכמים לדבר זה. מאחר שמכירין חחימתן לא חשו לומר שקר חתמו: מעשה לא עבדי. שיחתמו שקר או יעידו שקר: דיבורא עבדי. אומר לאחרים לעשות והאחרים סבורים שהבעל ליוה: ואחם **הסומו.** דליכא למיחש שמא חשכור כיון דאין חותמין אלא אם כן שמעו מפי הבעל עלמו: ולא העשה. גזירה הא אטו הא: ואיכא

ולא תעשה רב יוסף אמר כשר ותעשה

:מעיף א

מוסף רש"י אוצר בלום. מינים הרנה מעורכין כחוכה יחד (רשב"ם ב"ב נח. ושם: בלום). משנת ר' אליעזר בן יעקב קב ונקי. קב, מדה קטנה, כלומר במקומות מועטים הוא מכר במשנה או בברייחא. נוכר במשנה מו בבר ממן. ונקי, בכל מקום שמכר הלכה כמומו (יבמות מט: וכעי"ז ערובין סב: ובכורות סג:) משנה היינו נמי ברייתא ומשום הכי קי"ל כותיה כין נמשנה כין ככרייתל (רשב"ם ב"ב קלח.). ר' יוסי נמוקו . עמו. טעמו, נים והו, דבר נא.) טעמי ראיותיו מביא לו ככל מקום (שם יד:) טעמו, שהיה מביא טעס לדבריו כל שעה (בכורות לד.). לא חשו הכמים לדבר זה. לומר לא יקחו שוב שדה זו מן הלוקח וכן העד של גט לא ישא את

ה של גם לה ישה . האשה (יבמות כה:). הדרן עלך האומר